Ч. 188 (14.085). Львів, четвер 18. липня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. РІК LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Приготування до Всеукраїнського Національного Конґресу.

Міжорґанізаційний Конґресовий Комітет у ЧСР мав 29. VI. загальні збори представників українських громадських організацій у ЧСР, що беруть участь у Конґресі. На зборах подано інформації про діяльність Підготового та Міжорґанізаційного Комітету й поладнано низку справ. Вибрано на головного скарбника І. Мірного та контрольну комісію в складі: доц. О. Бочковський, інж. М. Скидан, інж. П. Стецьків. Міжорґанізаційний Комітет просить присилати конґресові датки на конто Поштової Щадниці у Празі ч. 70.280. Адреса для листів: Praha II., Lazarska 8, Ukr. jidelna, для М. К. Комітету.

Нема екзекуцій підчас жнив!

З наказу міністерства скарбу припинено, подібно як попередніми роками, скарбові екзекуції і ліцитації по селах підчас жнив. Припинення обовязує від 15. липня до перших днів серпня на терені всієї держави.

У Франції ухвалені ощадностеві декрети.

Публична опінія вдоволена.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. Вчорашнє засідання кабінетової ради, що тревало ціле полудне, покінчилося щойно опівночі. Це найдовше засідання кабінетової ради від війни. По засіданні кабінетової ради відбулося засідання ради міністрів.

В 2. год. прем'єр Ляваль відчитав представникам преси урядовий комунікат, що вичислював і пояснював ухвалені радою міністрів розпорядки, які мають на меті фінансову відбудову краю. Загалом ухвалили 28 декретів. 20 декретів відноситься до ощадностевих розпорядків. 8 декретів має на меті оживити господарське життя. Завдяки ухвалам уряду заощадять 10 міліярдів 959 міліонів франків.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. Більшість щоденників уважає, що ухвалені урядом ощадностеві розпорядки є одиноким успішним засобом проти атак, що загрожують франкові. Завдяки тим декретам можна буде відбудувати публичні фінанси і зрівноважити буджет, який досі був дефіцитовий. Соціялістична й комуністична преса дуже гостро виступає проти декретів, уважаючи, що вони зменшать покупну силу народніх мас.

Британський король переглядає воєнну фльоту.

Величава ревія фльоти.

ЛЬОНДОН, 17. 7. ПАТ. В заливі Спітгед, що відділює Білий Острів від морської пристані Портмавтс, відбулася вчора при гарній погоді велика ревія британської воєнної фльоти та репрезентаційних одиниць торговельної і рибацької фльоти. Ревії приглядався король Юрій у товаристві синів з королівського яхту.

Точно в 2-ій год. королівський яхт, за яким плив корабель „Енчетрес" з міністрами й державними достойниками, виплив з Портмавс у напрямі фльоти уставленої в кількох рядах у боєвій лаві. Короля повитали сальвою 21 гарматних стрілів. Потім, коли королівський яхт задержався коло найбільшого боєвого британського корабля „Нельсон", король Юрій прийняв на поклади свого яхту членів адміраліції, вищих старшин маринарки та представників торговельної і рибацької фльоти.

В 4-ій год. зачалася справжня ревія морських одиниць. Королівський яхт, що відбирав дефіляду, плив поволі, згідно з морським звичаєм, здовж лінії непорушно уставлених кораблів. Королівський яхт переплив 20 км. По ревії королівський яхт вернувся на давне становище і в год. 6.30 відбувся перелет літаків, що належать до воєнної фльоти. В ревії брало участь більше як стопятьдесять морських одиниць, зн. 43 відс. британської воєнної фльоти. Залога цих кораблів має около 40.000 старшин і моряків.

Нині рано зачалися літні маневри.

Хотіли убити посла Табаско.

МЕКСИК, 17. 7. ПАТ. Події у Вілля Гермоза викликали велике обурення в цілій країні. До президента приходить багато протестів, що домагаються покарати винуватців. Уряд стейту Табаско обвинувачує у вбивстві пришельців з Мексику, що прийшли, щоби вбити посла з того стейту. В часі нападу на мешкання цього посла вбили три особи, в цьому числі одного посла та 10 осіб поранили.

Важкі присуди за політичні злочини в Німеччині.

БЕРЛІН, 17. 7. ПАТ. Карний сенат у Дессельдорфі засудив учора 52 урядовців, обвинувачених у підготовці до державної зради. Засудили їх на кари від 10 років тяжкої вязниці до 1 року і 3 місяців звичайної вязниці.

В Кессель засудили одну подружу пару на 4. і 3. роки важкої вязниці за переховування в себе двох кол. комуністичних послів, які незабаром стануть перед народнім трибуналом.

Німецький трибунал затвердив присуд смерти за Людвика Вебера, вбивника 3 осіб.

Чи Ліґа Націй візьме в оборону Абісинію?

Зміна анґлійського становища.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. „Ле Матен" повідомляє з Льондону: В добре поінформованих колах думають, що наслідком останніх французько-британських дипльоматичних розмов анґлійське становище у справі Абісинії дещо змінюється. Більшість міністрів, які є в британському кабінеті, хоче тепер, на думку „Ле Матену", щоб Італія представила в Женеві всі закиди і скарги, піднесені проти абісинського уряду.

В Льондоні думають, що представлення обвинувачення на форумі Ліґи Націй поставилоб конфлікт на правній площині. Ліґа Націй моглаби припоручити абісинському урядові, щоби в інтересі господарської майбутности країни погодився приняти італійський мандат.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. Ґенеральний секретар Ліґи Націй Авеноль, що по подорожі до Льондону вже від двох днів є в Парижі, відбуде нині розмову з прем. Лявалем. Авеноль відбув уже конференцію з абісинським послом у Парижі та з деякими французькими дипльоматами.

РИМ, 17. 7. ПАТ. Мусоліні приняв японського амбасадора, який згідно з інструкціями свого уряду заявив йому офіційно, що Японія не має спеціяльного наміру інтервеніювати в італійсько-абісинській справі й не має ніяких політичних інтересів в Абісинії.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками

ТАНЦІ НА ВУЛЬКАНІ.

Львів, 17 липня 1935.

14-ий липня минув у Франції спокійно, серед величавих маніфестацій і масових танців публики на париських вулицях і майданах. Уряд забезпечувався перед виладуванням взаємної анімозії „Народнього Фронту" і „Вогненного Хреста" дуже розумно і дуже дбайливо. „Народньому Фронтові" дозволив перевести маніфестацію біля Бастилії, застерігаючись тільки проти червоних прапорів (чого соціял-комуністи не взяли поважно і всеодно маніфестували під червоними прапорами з відзнаками серпу й молота), а „Вогненному Хрестові" визначив місце збірки 15 кільометрів дальше, на Майдані Зорі, довкола Тріюмфального Луку, що прийшлося досить легко: Сам прем'єр Ляваль попросив голову „Вогненного Хреста" запалити смолоскип на могилі Невідомого Вояка: очевидно, вождові французьких фашистів не лицювало відмовитись від тієї чести, а уряд спекався клопоту. Однак це не був єдиний охоронний засіб: найбільш переконливим аргументом була збройна сила держави. В дні 14 липня відбулася на вулицях Парижа маніфестація військових частин париського гарнізону під командою геройського генерала-інваліда Гурода, маніфестація, яка на ділі була пересторогою супроти всіх тих, що хотілиб закаламутити спокій і виступити проти істнуючого суспільного ладу, та ще й у такий святочний день 600 аеропланів, які у чудовому військовому порядку дефілювали у воздусі над головами юрби, це справді сила, з якою мусять рахуватися всі пажі аматори негайного захоплювання влади в свої руки.

І публика з захопленням оплескувала армію і президента, публика танцювала, зупиняючи вуличний рух, „Народній Фронт" демонстрував свої сили „Вогненний Хрест" свої, все відбулося тихо і гладко, бо відокремлені випадки, що десь там потурбували якогось власника комуністичної відзнаки чи надто голосного звеличника фашизму, це не рахується. На другий день часописи мали змогу, залежно від партійної залежности чи симпатій, висловлювати масовість „Народнього Фронту" й дисциплінованість лав „Вогненного Хреста" та радіти всеобхоплюючим патріотизмом французьких громадян. Дехто з наївних чужинців бачив у тій ідилії яскраве заперечення всіх поголосок про розпучливу внутрішньо-політичну ситуацію Франції та почав вірити у стійкість нинішнього устрою і безвиглядність всіх замахових затій.

Однак здається, що такі висновки дуже оманні. Погідна вдача парижан, величезне почуття лібералізму і свободи рухів, получене з почуттям гумору в усіх найважчих життевих обставинах, врешті безумовний глибокий державний патріотизм, який для французів є аксіомою, що не підлягає ніякій дискусії, все те сприяє мирному святкуванню загально-національного свята. Все воно сприяє відкладенню порахунків на інший час, — однак воно далеко не виключає самого порахунку, якого вимагає обективний уклад політичних сил та всі інші обективні обставини, що довели над пропасть банкроцтва істнуючий французький парляментарно-демократичний устрій і внеможливлюють мирну направу його.

Закордонні кореспонденти звертають наприклад увагу на симптоматичне явище: маси публики захоплено оплескували армію, з меншим уже захопленням, а проте доброзичливо, оплескували президента републики, але свистали, верещали і лаялись на вид повозок президентів палати депутованих і сенату та — міністрів. Всі теж однозгідно, праві чи ліві, погоджуються щодо того, що ніколи парлямент не був у Франції такий непопулярний, як тепер, і обидві сторони використовують той настрій при своїх приготуваннях для захоплення влади.

А ті приготування зайшли вже дуже далеко. Читаємо, що голова „Народнього Фронту" Даляліє носить у кишені не тільки петицію на скликання надавичайної сесії парляменту для повалення уряду Ляваля, але й список з цілою лістою нового кабінету. На тій лісті ніби пишаються м. ін. імена Блюма, як міністра закордонсправ і „товариша" Кашена як міністра торгу й хліборобства (націоналізація торгівлі і колектнвізація рільництва!), — словом, це ліста наскрізь „червоного" уряду. Наскільки поважною є така можливість, вказує на це заява президента Лебрена, що — мовляв — він скорше подасться до димісії і викличе президіяльну крізу, ніж підпише лісту большевизуючих міністрів. З другого боку недавно всі ми читали заяву полковника Де-Ля-Рока, що він не буде вагатися взяти владу, коли прийде „слушний час". Ніхто не вірить у тривкість нинішнього уряду Ляваля і з найбільшою обережністю слід ставитись до наслідків масових декретів, якими він хоче санувати фінанси і бюджет Франції. Знаменні є теж голоси совітської преси: поруч із виразним холодом, який віє з тих голосів, коли мова про французьку закордонну політику і про франко-совітську приязнь (пакт франко-совітський все ще не ратифікований, зате поголоски про закулісові франко-німецькі розмови щораз голосніші), — совітська преса з захопленням реєструє ознаки імпонуючого зросту комуністичних сил у Франції.

Танцювали парижани 14 липня і тією своєю безжурністю чудували чужинців, що не всилі вжитись у психіку того культурного народу. Але вулиці Парижа не перестали бути вульканічним тереном, на якому одного дня можуть спалахнути політичні пристрасти. Ніяка револющія не починається в дні, який визначують людці з календариком у руці. На істнуючу бочку пороху падуть іскри завжди у найбільш неожданному моменті. У Франції того пороху назбиралось чимало і ніякий вітер його ще не розвіяв.

З нашого західного відтинку.

Грибів, червень 1935.

Зачну від церковних справ, бо вони на Лемківщині найактуальніші. Розпорядки нової тимчасової церковної влади спричинюють **мандрівки священиків з парохії до парохії**, мов шахові фігурки на шахівниці. Ті розпорядки деінде зустрічаються з відруховим опором населення. До Риманова-Здрою їдуть спершу кількаособові, а коли це не помагає, вибирається масова делегація із 200—300 душ з цілої парохії. Священикам та вічна мандрівка, непевність, як довго затримаються в даній парохії та ріжні шикани надоїдають так, що починають старатися про відпустки до перемиської дієцезії. Православя зійшло до ролі построху, своєрідного „бича": „Не хочете нам задержати цього священика, так ми перейдемо на православя" — грозять невдоволені лемки новій тимчасовій зверхній церковній владі. Влада просить, переконує, обіцює, втихомирює, запевнює, а в думці клене тих, що завели на Лемківщині те православя і відтак найбільше побивались за встановленням тої влади, щоб покласти край анархії і деморалізації, яка далі поширюється і поглиблюється.

Давніше Лемківщина була така високо моральна і релігійна, що могла бути взірцем цілому українському народові. Факт, що дівчина перед шлюбом утратила вінок, був просто нечуваний на Лемківщині. Таку дівчину малощо не зліичувалиб. Сьогодні доходить до **аліментарних спекуляцій.** Бідніша дівчина „ладве" парубка, що має або буде мати якийсь маєток, щоб відтак судовою дорогою збрати йому „на дитину" кусень поля, або добитися на ньому „пенсії" від 10 до 15 зол. міс. до 14-го року дитини. Відповідний закон іде на руку. Таких процесів на Лемківщині дуже багато. З другої сторони страх перед аліментарним обтяженням побуджує до недозволених і шкідливих **акушерських махінацій**, що є получене з утратою здоровля, а навіть життя. Може хтось подумає, що це речі за дрібні, щоб їх аж прилюдно підносити. На Лемківщині в останніх часах це стає масовим явищем і прибирає **форми суспільного лиха**. Всі знають такий стан, всі бачать лихо, але бодай спроби протиділання цьому не видно. Давніше, коли змінами віроісповідання авторитет священиків не був захитаний, коли вони ще мали чималу моральну силу з проповідальниці вщіплювати в народі здорові моральні гасла, ці речі не мали місця в здоровому народньому орґанізмі.

Одначе чи не найбільшим нещастям Лемківщини під цю пору є **страхіття масового вживання трійливого денатурату.** До недавна затроювалися лемки кропкою (етером), сьогодні, коли вже цю отрую бояться жиди доставляти (мин. р. кількох за це стрінула гостра кара), кинулися лемки до спірту до палення. Пють його не лише при всіляких оказіях, на ярмарку, але й на весіллях, хрестинах і похоронах. Давній лемківський звичай наказує, що ніяке весілля чи хрестини не можуть обійтися без „трунку". Є криза, монопольна дорога — отже пють денатурат. У примітивний спосіб якось його фільтрують, цукрять і так пють.

На цю деморалізацію й затроєння денатуратом ми, українці, не сміємо спокійно дивитися, тільки мусимо **повести енергійну оздоровляючу акцію.** Мусимо дати докази, що нам дороге наше західне українське племя лемків! Щоб негайно запобігти лихові, слід лемкові дати в руки здорову виховну освідомляючу, релігійно-національну книжку, а перш за се потрібна тут наша протиалькогольна література. Аж напрошується закладати кружки „Відродження"! Коли не хочемо, щоби старе наше племя лемків, не дегенерувалося, щоб не родилися матолки, звані тут „бортаками", то знайдемо шлях, як цьому запобігти.

Слід би теж улаштувати на Лемківщині **кількa господарських курсів,** які заохотилиб лемків до садівництва, пасічництва, виробу овочевих вин та соків і т. п., а жіноцтво слід би навчити шиття і куховарства й дати йому елементарні основи гіґієни, тощо.

Але хтож це все зробить? Читальні „Просвіти" позакривані, кружкам „Сільського Господаря" роблять перепони, бо навіть у спробах української зорґанізованої ініціятиви добачують якусь грізну для держави „політику"... Словом: спинений ввесь доволі живий культурно-освітній рух на Лемківщині. Така теперішня дійсність у нас, не знати тільки, як довго такий стан потріває і що він у виводі принесе.

Дотеперішні події з православям, букварем, творенням „лемківського народу", спиненням культ.-освітньої праці, підтримкою москвофілів і їхніх читалень Качковського тощо, навіть найзавзятішим, але ідейним тутешнім „рускім" споміж селян отворили очі. Також багато до освідомлення лемків причинилися недавні самоврядні вибори, в яких лемки дали докази, що вміють постояти за свої права. При цих виборах унаглядний теж виразно факт відпхнення свідомих українців, не зважаючи на їх чималу громадянську ужиточність; фаворизування зазнав меншевартний, зате підлизайсько-лакейський елемент. Цікаво між іншим, на якій то підставі декотрі збірні громади примушують селян давати з власного ліса дерево на будову „домуф людових" без попередньої ухвали і взагалі питання про слово громадської чи там ґмінної ради?

Пишучи про Лемківщину, не можна поминути факту, що сьогодні ціла та закутина *під знаком комасації ґрунтів.* Одні покладають на неї великі надії, інші проклинають. Як кружляють чутки, при такій комасації будуть біднішим коштом багатших наділювати більші частини, щоб таким робом довести до деякої господарської рівноваги. Через це найбільше побиваються в селі за комасацією найбідніші і вони перші майже всюди її заводять. Цікаво лишень, як буде з великанськими покомасаційними коштами, бо вже тепер спролетаризоване населення не може знести дотеперішніх тягарів. У селах, де вже відбулася така комасація, находиться звичайно чимало невдоволених, які опісля подають свої претенсії до суду; отже знову тяганина й очевидні кошти.

Ще одна доволі підозріла справа. Знаною є річю, що всі громадяни Польщі платять дороговий податок. Тимчасом декотрі збірні громади на Лемківщині накладають на селян шарварки на дорогах і селяни по кілька днів працюють безплатно на своїх дорогах. Безперечно: конечно треба поправити жалюгідний стан лемківських гірських доріг; але чи така форма відповідна, сумніваємось.

В останніх часах перейшов майже над цілою Лемківщиною гейби льокальний *тайфун*, що позривав дахи, поломив дерева і взагалі наробив багато шкоди. Подекуди було градобиття.

Місцевий Лемко.

Непристойна пропаґанда
„Малопольского Звйонзку Млєчарского".

Кооперативний обіжник чи протиукраїнська й протижидівська летючка?!

Один із наших читачів присилає нам з краю польську відозву, затитуловану „До всіх молочарських кооператив!" На відозві офіціяльна фірма: „Малопольскі Звйонзек Млечарскі — Спулдзельня з оґр. одп., — Кракув, ул. Фрідляйна 4." Датована відозва „Краків, в червні 1935 р.", та підписана „Малопольскі Звйонзек Млечарскі — Богданович, директор". Крім того та відозва означена як обіжник: „Окульнік Н. 12 в справе достави масла до Звйонзку".

Ми навмисне подали так докладно фірму й підпис, які фіґурують на тій відозві, щоб не було ніякого сумніву, що маємо до діла з офіціяльним документом великої й поважної польської кооперативної установи, бо — на превеликий жаль — зміст і тон тої відозви кажуть в першій хвилині гадати, що річ іде про якусь анонімову політичну аґітаційну летючку одної з тих орґанізацій, що займаються радше бойкотами і погрозами ніж кооперативною працею.

Передусім на вступі довідуємося, що уряд має давати збільшені експортові премії на годівельні артикули, головно масло 1-ої сорти, під ґарантію торговельних кооперативних союзів, що ті премії дійдуть до рук хліборобів у формі можливо корисних виплат за молоко. Довідуємося, що цілком недавно (у відозві кажеться „кілька днів тому") відбулась навіть у міністерстві хліборобства у Варшаві конференція, на якій представники кооперативних союзів дали таку гарантію. (Ця вістка зовсім нова; чомусь го ніде досі про це у часописах не було мови! Очевидно, треба прийняти її з признанням до відома). Про ту новину інформує „Малопольскі Звйонзек Млечарскі" свої кооперативи, щоб їх підбадьорити, та взиває їх „зірвати з дотеперішньою системою торговельної праці, яка мусить довести до руїни наш кооперативний стан посідання". І далі ввесь текст відозви (обіжника) присвячений вже... **жидам і українцям, конкретно „Маслосоюзові"!**

Отже страшні жалі на жидів, які, як читаємо, зорґанізували на Шлеську картель набілових купців і скуповують масло навіть по 5 чи 10 сот. вище цін Союзу, кобн тільки добрий був товар. Дирекція „Малопольського Звйонзку" не щадить терпких уваг під адресою власних кооператив і доходить аж до самобичування, признаючи, що „багато кооператив трактує свою орґанізацію (зн. Звйонзек), як пяте колесо при возі", — дарма, що таке признання ані не приносить чести польським кооперативам, ані не скріплює авторитету й поваги „Звйонзку"... Виходить, що польські кооперативи радо відпродують жидівським купцям добре масло по трохи вищій ціні й через те **„Звйонзек не посяда доброго масла, ґдиж отжимує чensто остатки, ктурих купец не пшиймує, а жидоство посяда першожендни товар"...** „Звйонзек" просить власні кооперативи не трактувати його як „влізливця" („натрента"), „якому належать оштки".

Дальше маємо такий уступ:

„Працюємо на одному терені з „Маслосоюзом", який успішно конкурує з нами, маючи за собою всі без виїмку (товсте підкреслення оригіналу.— Прим. Ред.) кооперативи. Якщо залишимо наші східні ст[illegible]ниці власній долі, а самі будемо шукати індивідуальних користей, доведемо до господарського українського впливу наших східних земель, а зида впаде на кооперативні організації, положені від Сяну на захід..."

Гадаємо, що тих цитатів досить. Ще раз зазначуємо, що прочитавши ту відозву ми не хотіли в першій хвилині вірити, що це офіціяльний обіжник великої кооперативної установи. Це внутрішня справа управи „Малопольского Звйонзку Млечарского", в який спосіб він гадає сянувати свої хатні відносини і чи вважає доцільною річчю витягати на верх, на великий двін, такі пікантні подробиці, як „решткн", кидані „влізливцеві" власними кооперативами і т. п. Але у тій санації відносин ш. управа „Звйонзку" посувається, здається нам, таки трохи задалеко, коли хапається наскрізь демагогічних аргументів про „жидоство" та „український залив", і коли навіть починає ділити терен кооперативної діяльности... Сяном!

Видається це нам тим дивнішою річчю, що 1) наскільки нам відомо, „Маслосоюз" втримує з „Малопольским Звйонзком Млечарским" пристойні сусідські взаємини, і 2) польські офіціяльні чинники неоднократно запевнювали (останній раз зовсім недавно), що господарський розвиток українських кооперативних установ не тільки в нічому не загрожує державному інтересові, але навіть з погляду тих інтересів є бажаний, бо підносить добробут громадян, збільшує загальне майно і корисно впливає на торговельний та платничий білянс. Все це правильне й льогічне, — і як погодити з цим такий обіжник-відозву?!

Що сказав би „Малопольскі Звйонзек Млечарскі", і польське громадянство, і польський уряд і — безпосередньо — державна цензура, колиб напр. „Маслосоюз" зважився вести конкуренційну боротьбу такими методами?!

—o—

Виборча ординація до сенату.

(Докінчення.)

РОЗДІЛ IX.

Покликання сенаторів Президентом Річипосполитої. — Арт. 40: (1) Президент Річипосполитої покликує сенаторів зпоміж горожан, які мають право бути вибраними до сенату. — (2) Акт покликання сенаторів пересилається генеральному виборчому комісареві, який до трьох днів виставляє їм удостовірені грамоти. (3) Удостовірена грамота подає імя, прізвище, вік, заняття і місце замешкання сенатора та покликується на акт Президента Річипосполитої.

Арт. 41. Негайно по одержанні акту Президента Річипосполитої генеральний виборчий комісар оголошує зміст того акту в урядовому часописі.

РОЗДІЛ X.

Постанови, які відносяться до державних службовиків, війська та соймових послів. — Арт. 42: (1) Державні службовики, судді і прокуратори та самоуправні працівники, покликані на сенаторів одержують на основі самого закону безплатну відпустку на час виконування сенаторського мандату; на випадок виконування цього мандату щонайменше 10 літ у чергових по собі каденціях законодатних палат, будуть вони перенесені в стан спочинку, якщо приймуть мандат до нововибраного сенату. — (2) Постанови цього артикулу не відносяться до міністрів, державних підсекретарів, дипльоматичних представників і професорів високих шкіл.

Арт. 43: (1) Не можуть бути предсідниками обводових зборів ані їх заступниками вояки, які повнять чинну військову службу. — (2) Заводові військові, покликані на сенаторів будуть перенесені в нечинний стан на час виконування сенаторського мандату; у випадку виконування мандату щонайменше 10-ть літ у чергових по собі каденціях законодатних палат будуть вони перенесені в стан спочинку, якщо приймуть мандат до нововибраного сенату.

Арт. 44. Посол до сойму, покликаний на сенатора тратить посольський мандат, хіба що в речинці 7 днів по одержанню удостовіреної грамоти зречеться сенаторського мандату.

РОЗДІЛ XI.

Вигаснення і втрата мандату. — Арт. 45: (1) Мандат вигасає на випадок смерти сенатора або зречення мандату. — (2) Втрата мандату на основі самого закону наступає у випадках: а) кандидування на сенатора більше як в одній виборчій воєвідській колегії; б) неприсутности сенатора на 15-ти зчерги засіданнях сенату без виправдання; — в) відмови зложення приречення або зложення його зі застереженням; г) прийняття посольського мандату; д) обняття платної державної служби за винятком становища міністра, державного підсекретаря, дипльоматичного представника або професора високої школи; е) обняття становища публичного службовика, коли покликання на це становище слідувало не на основі вибору або внеску органів територіяльної або господарської самоуправи; є) втрати права вибирання до сойму. — (3) Сенатор, засуджений неправосильним судовим вироком на втрату публичних прав або на кару видалення з війська чи воєнної маринарки, чи зі старшинського корпусу, не може виконувати мандату до часу правосильного вирішення справи. — (4) Про вигаснення або втрату мандату маршалок сенату подає палаті до відома на найближчому засіданні.

Що діється на випадок вигаснення або втрати мандату? — Арт. 46: (1) На випадок вигаснення або втрати мандату сенатора іменованого Президентом Річипосполитої, Президент покликує його наслідника на дальший протяг каденції. — (2) На випадок вигаснення або втрати мандату сенатора, вибраного воєвідською виборчою колегією, генеральний виборчий комісар признає мандат тому заступникові, який одержав найбільше число голосів, при рівности голосів рішає жереб. — (3) Коли сенатор, якого мандат вигас, або який втратив мандат, не має вже заступника з причини попереднього признання сенаторського мандату всім заступникам в даній колегії, або з якихнебудь інших причин, залишається мандат необсаджений аж до кінця каденції.

РОЗДІЛ XII.

Переходові і кінцеві постанови. — Арт. 48. Право вибирання до сенату прислугує чинним учителям, які одержали дипльоми (свідоцтва), що управнюють їх вчити у публичних загальних школах, середніх загально-освітніх школах, або заведеннях навчання учителів, хоч би вони не відповідали вимогам, зазначеним в арт. 2. уст. 1., точка 2.

Арт. 49. Умовина трилітньої діяльности союзів передбачена в арт. 2. уст. (2) не обовязує

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 12)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Хоч вимір справедливости до адміністрації не належить і в старій Австрії навіть посередньо адміністрація його не інспірувала, то в житті ґміндівських виселенців грав він таку підрядну ролю, що нема для нього в спогадах ні окремого предмету, ні окремого місця. У 1915. році заведено практику, щоб люди не сновигались по місті; ґміндівський повітовий суд робив двічі, відтак раз тижнево виїзди і судові пересправи відбувалися в самому таборі. Їх вів і розсуджував справи все сам начальник суду — Амброс, вельми тактовна і зрівноважена людина, при помочі заприсяжених перекладачів, між котрими першим був Лисанюк. Те судівництво оберталося здебільша коло неспірних справ. Цивільних процесів майже зовсім не було. А карні? Бували, хоч рідко і — на жаль — не тільки між самим мужицтвом. З цілорічної практики виявилося, що такі виїзди і сесії в таборі зайві і їх від 1916. року понехано. Хто мав яку справу, сам ішов до суду. Всеж таки до самого останку табор придавався ґміндівському повітовому судові і давав йому дещо роботи. До суду і судді Амброса ставився нарід з великою пошаною.

Та хиба булаб гадка, що поза долішньо-австрійським намісництвом ніхто більше ґміндівським табором виселенців не цікавився. Цікавились! Весною 1918. року галицьке краєве бюро праці підняло гадку, яку скваpливо підтримала чеська централя праці — заснувати для галицьких сезонових робітників окремий табор в Осьвєнцімі. З переведення цієї гадки в діло мала хосен мабуть лиш одна фірма: „Гіполіт Слівінський і Спілка". Зрештою та гадка потерпіла невдачу через здержливість українських сезонових робітників, котрі як радо горнулись до ґміндівського, так лякливо оминали табор в Осьвєнцімі. Тим більш, що цей концентраційний табор накладав на них великі оплати і тритижневу карантану на власний кошт. Колиж ця ідея з сезоновими робітниками провалилася, виринула друга гадка — табор у Ґмінді зліквідувати і виселенців звідти перенести загалом до табору в Осьвєнцімі. При тодішній політичній орієнтації і воєнній ситуації гадка ця мала вигляди на успіх, бо покривалася з намірами долішньо-австрійського намісництва: зробити з ґміндівського табору захист для воєнних інвалідів. Її спараліжували дві події: одна — це енергійна постава нашої Парляментарної Репрезентації, яка, заздалегідь про істнування таких плянів остережена, зажадала формальної відповіди і запоруки, що ґміндівський табор не буде до кінця війни нікуди перенесений; друга, що якраз граф Бінерт перестав бути намісником Долішньої Австрії і став ним барон Бляйлебен, добрий приятель посла Василька, котрий у порозумінні з міністром кн. Гогенльоге дав гарантії за ґміндівський табор.

Але що така гадка була на умі, доказом хочби неопанована сердитість секційного шефа в міністерстві Маркета, яким способом ця чутка дісталася до відома послів. Проте хоч цим разом небезпеку, завдяки деякій недискреції, заздалегідь примічено й усунено, то відносини того часу наказували скріпити чуйність, обережність і відпорність табору. Це було також одною з причин, через які — для скріплення внутрішньої і зовнішньої оборонної сили табору — прийшов туди д-р Лев Ганкевич. Тоді і серед мірodатних виселенецьких кругів у Відні були чималі партійні тертя і розладдя.

В тому також часі довершились помітні зміни в таборі — в церковній і шкільній управі, через що теж чимало зменшилася площа тертя між одиницями і групами, яка підмулювала суцільність та енергію виселенецького загалу. Не без значіння для табору була й обставина, що між головними членами найвищої таборової управи відпала, так сказатиб, конкуренційна суперечливість інтересів. Інші вигляди вязали з табором д-ра Бухнера, інші д-ра Билинського. Від-

при перших виборах, які відбудуться на основі цієї виборчої ординації..

Арт. 50. відноситься до шлеського воєвідства.

Арт. 51. Виконання цього закону доручається міністрам внутрішніх справ і справедливости, кожному у властивім йому крузі ділання.

Арт. 52 Цей закон входить в життя з днем оголошення, себто з днем 10. липня 1935. р.

Володимир Целевич.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Штутґарті засудили двох урядовців французького консуляту за перевіз у дипльоматичній пересилці девіз на рік вязниці і грошеву гривну. В орєченні суду ствердили, що французький консулят у Штутґарті не має нічого спільного з цією справою.

— В Бельфасті тревають далі кріваві вуличні заворушення. Вчора знову ранили 3 особи.

— В Меклембурґії заборонили продавати тютюневі вироби молоді нижче 16 років. Молодому заборонили курити на прилюдних місцях.

— З Дортмунду повідомляють, що число осіб, які згинули в копальняній катастрофі у Дортмунді, зросло до 14 осіб, бо чотири важко ранені особи померли в шпиталі. Стан решти 20 ранених надалі дуже грізний.

— У Відні відбулися вчора величаві похорони жінки канцлера Шушніґа. В похоронах взяли участь церковні і державні достойники та величезні юрби людей.

— В Троає, у Франції пожежа знищила 1000 гектарів ліса. Пожежу вгасили. Причина пожежі досі невідома.

— В Одесі закінчилися наради совітсько-румунської залізничої конференції. Полагоджено всі справи та вияснено подробиці. Безпосередню комунікацію між обома державами наладнають по скінченні будови мосту на Дністрі.

— На совітській залізничій рязансько-уральській лінії в червні ц. р. було 566 катастроф, у травні тільки 467, на західній лінії було в червні 680 катастроф, у травні 543. Причиною цих катастроф є, як подає большевицька преса, „низька дисципліна праці".

— З Тай-Коку на Формозі повідомляють про землетрус, що був у місті Тінчіку. Згинуло 35 осіб, 108 ранених. Багато домів поважно ушкоджених. Перервана теж телефонічна й телеграфічна комунікація. Потерпіли й міста Шуїнкувам, Биорітсу і Тоіко. Це четвертий землетрус на Формозі від 21. квітня ц. р., коли то жахливий землетрус спричинив там смерть більш як 3.200 осіб та около 10 тис. людей поранив.

З НАШИХ ЛІТНИЦЬ.

Розмова 2 черчанських лікуванців.

— А-а-а... витайте! Якжеж там цього року в нашім купелевім живці?

— Нічого собі, дякувати. Але знаєте, я й сам не знав, що ми маємо своєрідні Піщани на европейський лад поставлені. Треба самому там бути й бачити. Прекрасно, лишень ще замало розбудовано. От вже нині воно переповнене.

— Якжеж так, чи справді нема місця?

— Ну, та ще для вас одного воно вжеж таки якось знайдеться. Але для більшої партії лікуванців — то управа вже в клопоті, де їх примістити. Хіба, що по селянських хатах розіпхає, бо в головнім заведенні до кінця місяця зашпунтовано. А з купелями, то вони йдуть від раннього ранку до девятої години вечора. От передучора одної днини видали самих тільки боровинних купелів 96. Аж ніч зайшла й годі вже було сотемки працювати. Щойно тоді змогли робітники, що працюють при боровині, відсапнути. Прошу лиш подумати: три сотні лікуванців, а тут денно можна лиш одну неповну сотню боровини постачати. Тутешні лікарі — є їх чотири — як уміють, так обганяються від цих мух-лікуванців: приписують кому відпочинок, кому сірчану, боровину, а кому газову купіль, так званий сос; так вжеж таки машина йде повною парою.

— Якжеж виглядає отся боровина та в чім її лічнича сила?

— От, бачите, в черчанській кітловині маємо під тоненькою верствою гумусу, що саме вистарчає для зросту мурави, в сподї ще 4 метри боровини. Зверху вона біліва мов пісок, а глибше з півметра рудава мов чоколяда. Оце й чудотворна речовина. Копають її перед зимою й насипають величезну стирту перед купелевим заведенням; полишають на зиму, щоб на морозі добре перемерзла і відтак літом розроблену гріють рурами з парою в здоровім казані. Твориться бронзово-чеколядове тісто, яке наливають по деревляних кадях, що їдуть на колісцятах. За відсуненням невеличких дверцят сідїздить така кадь-ванна просто до кабіни, де відбувається купіль лікуванців. Закочали дверцята, входить лікуванець до кабіни й подибує одну порцелянову ванну з горячою водою, по середині таборетик зі шклянкою води та з другого боку деревляну ванну з чоколядовим горячим тістом. Влазите до неї з острахом, але як тепла гуща вас по пояс окриє, чуєте зараз її благородний вплив. Піскова клепсидра, наставлена на стіні, має вам сповістити, коли минає десять хвилин, призначених на боровинний випар. Якщоб вам млісно ставало, то шклянка холодної води під рукою чекає на таборетику. А в разі чого алярмовий дзвінок покличе зараз ввічливу прислугу. По десять-хвилиннім напарі боровинною зливаєтесь горячою водою, що чекає у ведерці та сполікуєте з тіла гущу боровини; відтак входите до другої ванни, з теплою водою, де переводите потрібну чистку з боровини. Опісля загорнені в простирало й теплий коцик переходите до сусідньої відпочивальні, де на вигідній канапці відсапуєте та відпріваєте нинішню купіль. За той час виїздить ваша боровина на двір, де її зливають у великий басейн, а на її місце заїздить свіжа кадь з боровиною для нового купільника, що входить через другу відпочивальню. Такою сполукою двох відпочивалень з одною лазничкою, скорочено на половину час одної купелі, без вкорочення прав лікуванців. Вони на купіль, полоскання й випочинок мають повну годину.

— Але десь певно й виснажує така купіль?

— Природна й конечна це річ. Тому з лазнички переходиться ще до спільної відпочивальні. Вона має вид ошкленої ротунди, де довкруги розставлені лежаки. По середині стоять збанки з „вісімкою", „девяткою" чи „льонею" до пиття. Попиваєте водички й закутані коциком лежите на вимощенім лежаку бодай годинку, заки вільно буде вийти на світ до буденного заняття.

— Хібаж там на лежаках дрімають, чи як?

— Дехто так, дехто читає книжку або часопис, жінки робітку роблять або й гуторять.

— А пощож інші, не-боровинні купелі?

— Спитайте про це лікарів. Вониж не кожному їх приписують. Але скажу вам одно, що сірчана купіль помагає мені не менше від боровини. Обі вони та ще й газова — це благодать. Вправді з початку по боровині пече нога дещо під самою шкірою, але це саме реакція з боровини. Воно справильно. Тому не треба зражуватися цим, але терпеливо брати кільканацять боровинок, а благодать певно прийде. Зимою, як не чутимете страшного ломання костей, спімнете моє слово, що боровина — велика благодать.

— Ну й дивно воно, чому ми так мало про це чуємо.

— Річ певна, що Черче досі мало „рознесене". Але згодом все буде зроблене. Вже й тепер воно на найкращій дорозі. Крім гурми українців є вже досить поляків, навіть з Познаня, Лодзі й Варшави. Багато з них старається вже й по нашому говорити. Хвалять собі уклад цілого заведення й цю сердечну атмосферу життябуття нашого живця. Такі гості будуть найкращою рекламою для Черча. Варто було бачити цьогорічний зїзд наших лікарів, які зібралися тут для наукових цілей. Вислухали лікарських рефератів про Черче, оглянули купелеве заведення, самі брали купелі, пили лікувальні води, гостилися два дні й розїхалися „у своияси", щоб відтак звідусіль справляти хорих на це чудотворне місце.

— А знаєте, це гарний помисл. Лікарські щорічні зїзди повинні завсіди відбуватися чергою раз у Черчі, раз у Підлютім.

— Воно так певно буде діятися, та не наша в тім голова. Про інші справи Черча, ви певне вже чули й перше. Зрештою може колись другим разом і про це поговоримо.

Один з лікуванців.

повідно до цього зазначився поміж ними розподіл праці. Його предметово трудно означити і предметово він не істнував. Підметово д-р Бухнер, котрий у міжчасі був відзначений хрестом заслуги і, не без успішного впливу наших послів, іменований комісарем намісництва, займався, скажім, більш матеріяльною адміністрацією табору; д-р Билинський — більш нематеріяльною. Для табору була ця остання безсумнівно доцільніша і хосенніша, а для д-ра Бухнера вигідніша хочби тому, що звільнювала його від сутужного обовязку вести вічні конференції й обжиратися безнастанно з цілими натовпами невдоволених виселенців та сушити собі голову за наймарніші дрібнички їх щоденного життя. Те все впало на голову і плечі д-ра Билинського. — В другій половині липня, коли д-р Билинський поїхав до Галичини відвідати тяжко недужого батька, галицьке намісництво знову намагалося відкликати його до краю; одначе ті наміри знівечив особистими впливами посол Василько.

В тому складі, при безнастанній виміні підрядних помічних сил, утрималася управа табору повні два роки.

З днем 31. грудня 1917. року, в передостанньому акті трагедії, звільнено д-ра Бухнера з уряду начальника табору. Годі знати, які були позакулісові причини його відкликання, хоч і про це всіляке говорено. З погляду українського виселення не можна йому закинути, щоб ставився до нього неприхильно. Лиш — дуже арбітрально; з поминенням, а то й нехтуванням нераз йому висловлюваних гадок і побажань виселенців, хочби найневинніших.

На його місце назначено начальником табору д-ра Йосифа Билинського, а заступником — таборового скарбового урядовця Зібавера. Хочби це одно, що д-р Билинський, чужинець для німців, у короткому розмірно часі з найменших щаблів таборової єрархії дійняв найвищих, свідчить про його вмілість погодити суворість твердого обовязку з совістю і поблажливістю для людських хиб та почувань, хоч коштом власної карієри й інтересів. Йому, як начальникові, припало в половині 1918. року важке й почесне завдання табор зліквідувати і виселенців розіслати домів.

І це завдання він сповнив чесно.

Сам вернувся до краю з чистою совістю, чистими руками і свідомістю чесно сповненого обовязку. Більше з нічим. За свою щиру і посвятну працю у виселенецькому таборі в Ґмінді був відзначений Святішим Отцем Венедиктом хрестом „Про Понтіфіце ет Екклезія", а цісарем — золотим хрестом заслуги. Ці признання і дрібонька памяточка, яку йому виселенецький загал підніс у дарі в дні іменин, це його одинокий дорібок на війні.

І — вдячна память у народі.

(Далі буде.)

Повіт Рава Руська у світлі статистики.

Головний Статистичний Уряд подає такі числові дані про повіт Рава Руська на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р.

ПРОСТІР, ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ І ВОЛОСТИ.

Простір равського повіту 1.400,7 км. кв. Загальне число населення 122.072 без війська по касарнях, 58.709 мужчин, 63.363 жінок. Густота населення на км. кв. припадає 87,2. У повіті є 3 міські громади, 11 сільських волостей, 70 сільських громад і 710 місцевостей.

ПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІРОІСПОВІДАННЯМ.

По містах жило 18.345 осіб, з того 8.731 мужчин. За віроісповіданням проживало **4.211 греко католиків** (22,1 проц.), 4.807 римокатоликів (26,2 проц.), 9.188 жидів (50,1 проц.) і 139 інших (0,8 проц.).

По селах жило 103.727 осіб, з того 49.978 мужчин. **Греко католиків було 79.946 осіб (77.1 проц.)**, римо католиків 17.682 (17,0 проц.), жидів 4.193 (4.0 проц.), інших 1.714 (1,7 проц.).

МАТІРНА МОВА.

По містах як **матірну мову українську подало 1.737 осіб (9,5 проц.), руську 1.647 (9.0 проц.) себто разом нашою мовою говорило 3.384 осіб (18,5 проц.)**, польську мову 7.863 осіб (42,9 прц.), жидівську з гебрайською 7.035 (38,3 проц.), іншу мову 36 (0.2 проц.).

По селах як **матірну мову українську подало 49.157 осіб (47,4 проц.), руську 29,592 (28,5 прц.) себто разом нашою мовою говорило 78.749 (75,9 проц.)**, польську мову 19.513 (18,8 проц.), жидівську з гебрайською 3.956 (3.8 проц.), іншу мову 1.170 (1,1 проц.).

ГРАМОТНІСТЬ.

По містах вміло читати і писати 11.818 (83,1 проц.), тільки читати 105 (0,7 проц.), **не вміло ні читати ні писати 2.269 (16,0 проц.).**

По селах вміло читати і писати 45.865 осіб (60,0 проц.), тільки читати 512 (0.7 проц.), **не вміло ні читати ні писати 29.120 осіб (38,1 проц.).**

МЕШКАНЕВІ УМОВИНИ.

По містах: мешкальних нерухомостей 2.743; мешкальних будинків 2.833, з того: деревляних 2.217 (78,2 проц.), мурованих 580 (20,5 проц.), з вогнетревалим накриттям 1.297 (45.8 проц.). Загальне число помешкань 3.980, пересічне число кімнат на помешкання 1,8, пересічне число осіб на помешкання 2,5. Однокімнатних помешкань по містах було 1.742 (43,8 проц.), двокімнатних 1.555 (39,1 проц.), решта припадає на три-, чотирокімнатні і більше.

По селах було мешкальних будинків 18.815, 19.351 помешкань і 23.948 кімнат у помешканнях. Пересічне число кімнат на помешкання 1,2, пересічне число осіб на кімнату 4,3. Однокімнатних помешкань було 15.824 (81,8 проц.), двокімнатних 2.705 (14.0 проц.), трикімнатних і більше 701 (3,6 проц.).

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

З хліборобства проживало 98.315 осіб (80,6 проц.); з того по містах 3.137 (17,1 проц. міського населення), по селах 95.178 (91,8 проц. сільського населення). З городництва і лісництва проживало 973 осіб.

З промислу і ремесла жило 8.809 (7,2 проц.); з того по містах 5.646 (30,8 проц.), по селах 3.163 (3.0 проц.). З цього числа з ковальства жило 359, столярства 504, кравецтва 800, кушнірства 349, шевства 1.042, млинарства 405, пекарень 309, різництва 662, будови домів 915. **З торговлі й обезпечень** жило 5.883 (4.8 проц.); з цього по містах 4.456 (24,3 проц.), по селах 1.427 (1,4 проц.). З торговлі товарами черпали засоби на прожиток 4.995 осіб, з ґастрономічних підприємств 429 осіб. **З комунікації і транспорту** жило 2.470 осіб (2,0 проц.); з цього по містах 1.603 (8,7 проц.), по селах 867 (0,8 проц.). При залізницях працювало 1.841 осіб. **З інших джерел** черпали засоби до життя 6.595 осіб (5,4 проц.); з цього по містах 3.503 (19,1 проц.), по селах 3.092 (3,0 проц.). Сюди слід зачислити особи, які працювали в публичній адміністрації 441, судівництві й адвокатурі 317, в службі безпеки 266, в церкві й віроісповідних громадах 448, загальнім шкільництві 385, з лічництва й гігієни 337, з домашньої служби 740, з емеритури й інвалідських рент 1.615.

ВЕЛИЧИНА СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 16.847 господарств: **карловатих нижче 2 га було 7.753**, на яких проживало 35.219 осіб (4,5 на господарство); 6.015 простором від 2—5 га, на яких проживало 33.615 осіб (5,6 на господарство); 1.101 простором від 5—10 га, на яких проживало 6.914 осіб (6,3 на господарство); 107 простором від 10—15 га, на яких проживало 705 осіб (6,6 на господарство); 33 простором від 15—50 га, на яких проживало 183 осіб (5,5 на господарство) і 33 простором 50 і більше га, на яких проживало 117 осіб (3,5 на господарство).

З найманої праці у хліборобстві проживало 8.293 осіб; з цього числа припадає на умових працівників 123, на фізичних робітників 8.170, між якими було 215 ремісників. З цього числа могло працювати тільки 4.601 (між ними 2.730 мужчин), решта припадає на дітей і немічних.

Ґенеральний виборчий комісар уже урядує.

Президент Польщі призначив ґенеральним виборчим комісарем суддю Найвищого Суду Гіжицького, його заступником Хехлінського. — Оба вони вже в второк 16. липня ц. р. почали урядувати в будинку президії ради міністрів. Ґенеральний виборчий комісар Гіжицький призначив негайно 104 предсідників окружних виборчих комісій.

На виховні теми.

Громадянське виховання в абсолютній Австрії.

Нам попала в руки німецька „Читанка на II. кл. головних і міських шкіл у цісарсько-королівських австрійських державах" видана у Львові 1831 р. Подибуємо в ній між іншими просторий уступ під наг. „Обовязки підданих супроти володарів, настановленої ними зверхности і батьківщини. **Думаємо, що цікаво буде нашим читачам пізнати, як абсолютна Австрія виховувала своїх підданих та чого від молодого нарибку вимагала і як свої вимоги арґументувала, тож подамо цей уступ у скороченні.**

Починається дотичний уступ тим, що в кожній хаті і громаді мусить бути одиниця, що всім заряджує, щоби вдержати лад, спокій та єдність, бо інакше запанує нелад і гризня, та родина не вдержиться. Тож тим більше потрібна така одиниця у збірній родині — державі, якаб видавала закони й розпорядки для цілого краю і його мешканців, що називаються супроти себе співгромадянами, а супроти володаря — підданими.

Володар є установлений Богом, тому кожний повинен йому виявляти почесть, любов і послух, бо він найкраще знає, чого добро цілости й усіх його підданих вимагають. Піддані повинні бути володареві вдячні й просити Бога за його добро. Усі ці „тези" густо перетикані й арґументовані відповідними цитатами зі Св. Письма.

Далі йде подрібніший опис функцій володаря і його урядовців та обовязків підданців. Отже вони обовязані так слухати урядовців, як самого володаря, котрого урядовці заступають, бо вони дбають про порядок, життя і майно підданців. З черги є пояснення поняття батьківщини: це край, в котрім ми вродились і виросли. У батьківщині кожний дістає утримання, науку, опіку і безпеку життя та інші добродійства, тож за це обовязаний до вдяки і любови для батьківщини. Покаже її тим, що буде тішитись її добром і жалувати над недолею, та подбає усіми силами, щоб батьківщині помогти в потребі. Як це зробити, це найкраще знає володар, тож він подрібно у своїх розпорядках і законах подає, як кожний має батьківщині служити.

Для звеличання Бога, піднесення чесноти й набожности є церкви, школи і виховні заведення, тому мусять бути священики й учителі, а для удержання ладу й безпеки урядовці, судді; торговля і комунікація вимагають доріг, мостів; удержаня убогих, хорих, сиріт — відповідних заведень; для оборони краю треба війська, а на це все треба фондів, які мусять зложити радо всі піддані, які люблять батьківщину.

До ведення ріжних справ держави треба урядовців, тому обовязком кожного покликаного чи вибраного на якийсь уряд є його приняти і добре сповняти. І тут знову густі цитати зі Св. Письма на підтримку вище сказаного.

На закінчення йде великими буквами немов би резіме усього вище сказаного, в якім подано, хто є добрим підданим та стверджено, що навіть люди найнижчих кругів повинні обовязки добрих підданих сповняти, бо за це будуть нагороджені за життя і по смерти.

Далі є очеркнене, хто ділає проти цих обовязків. Отже той, що словами або ділами виявляє неохоту володареві, нарікає на його закони, або навіть їм протиділає, чи не слухає ним установленої зверхности. Таксамо грішить той, що є обоятний на долю батьківщини, або проти неї ділає чи висловлюється лихо про її уладження, не платить податків та інших оплат, далі той, що не хоче бути ужиточним батьківщині, добре сповняти свого уряду, або дати за державу життя.

Людина, що ображує ці обовязки, показує цим невдячність супроти Бога і ближніх, бо Господь дозволяє їй жити громадянським життям і через взаїмну поміч дає людині спроможність облекшувати собі життя й бути пожиточним для інших. Така людина також шкодить сама собі, бо як шкідний член суспільства тратить людський пошанівок, а не допомагаючи до розвитку держави, сама свій добробут нищить.

Тому слід сповняти всі обовязки супроти „батька краю", бо його Бог настановив, щоб він дбайливістю за навчання і виховання молоді змагав до добра усієї держави і поодиноких підданих; на нього й наложені великі обовязки. Молодь повинна батьківщину і всіх співгромадян любити як братів і з усіх сил до добра батьківщини прямувати, бо лише в той спосіб може подобатись Богові, Небесному Отцеві, який усіх нас любить і любов ближніх як другу головну заповідь Божу нам приписав до пильного зберігання.

*

Як бачимо, не можемо відмовити зручности австрійській виховній пропаґанді в школі. Ціле поучення про громадянські обовязки подане в сентиментальнім тоні: все відкликується до обовязків любови і вдяки супроти володаря, для особистого добра підданих і нема там приказового тону, хіба тільки в цитатах зі Св. Письма.

Взагалі ціле поучення промовляє до почуття обовязку, серця і розуму підданця та намагається лагідністю притягнути його до сповнення обовязків супроти держави.

Подав *Д. К.*

Зл. Держави потребують літаків.

ВАШИНГТОН, 17. 7. ПАТ. Військова комісія палати репрезентантів розвела акцію, щоб переконати конґрес про потребу ухвалити кредити в сумі 40 мілонів долярів на будову 600—800 воєнних літаків. Департамент війни поінформував комісію, що військове летунство потребує 710 нових літаків.

Обкидали камінням поїзд, що віз Літвінова.

На периферіях Білостоку обкидали камінням поспішний поїзд, який їхав зі Столпців до Варшави. В поїзді був совітський комісар закордонних справ Літвінов, що переїздив за кордон. Вибили одно вікно у спальнім ваґоні, що його займав Літвінов. Стверджено, що справниками тих ексцесів були парубки, які не знали, що в поїзді їде совітський достойник, а вчинку доконали з пустої забави. Влада веде слідство, щоб устійнити прізвища справників.

Українсько-католицький концерт у Празі.

З нагоди католицького зїзду до Праги приїхало кілька тисяч українців з Підкарпаття, які 28. червня улаштували в „Мештянській Беседі“ вдатний концерт.

Програма концерту складалася з двох частин: з виступу ужгородського богословського катедрального хору під дир. о. У. Сільвая, що виконав духовні пісні (Бортнянського, Желтвая й інш.) і кілька світських пісень (Сметани, Воробкевича, Матюка й інш.) та виступ хору учениць ужгородської учительської семинарії і горожанської школи під дир. М. Аркаса. Зустрінутий щирими оплесками, що гучно повторювались після кожної точки програми, хор виконав кілька вязанок пісень (Давидовського, Бокшая), твори Шевченка в гармонізації дириґента („Думи мої“, „На що мені мамочко“) й кілька народніх пісень („Виїзджає ґазда рано“, „Через річеньку“ та інш.). Крім того дівчата в народніх одягах виконали ритмічні вправи й танці — Катерину й козачка.

Серед публики, що вщерть заповнила велику салю „Мештянської Беседи“, були присутні, крім міністер д-р Шрамек та бависокого духовенства, гато визначних чеських і українських діячів.

Цікаво зазначити, що напередодні пряшівські москвофіли мали концерт у салі „Чеської Корунни“, де було ледви 50 осіб.

Французько - мадярський клерінґовий договір.

ПАРИЖ. 17. 7. ПАТ. Від кількох уже тижнів велися в Парижі французько-мадярські розмови і в їх висліді правдоподібно завтра підпишуть французько-мадярський договір про біржеві розрахунки, який змодифікує дотеперішній договір, що показався шкідливим.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Про студії на львівській політехніці.

Львівська політехніка має пять факультетів: 1) сухопутньої і водної інжинерії, 2) архітектонічний, 3) механічний, 4) хемічний, і 5) рільничо-лісовий.

Факультет інжинерії розпадається на відділи: сухопутний, водний, мірничий. Розмірно найлекшими є студії на мірничім відділі. І цікаво, що коли запотребування інжинерів мірників є в даний мент велике, фреквенція студентів мірників у львівській політехніці є доволі мала. При вступнім іспиті на факультет інжинерії здається начеркову ґеометрію, математику та шкіцування.

Вступний іспит на факультет архітектури обіймає начеркову ґеометрію, рисунки та історію мистецтва. При іспиті з рисунків рисується якийсь мертвий предмет. Механічний факультет обіймає відділи: машиновий, електротехнічний і нафтовий. Відділ машиновий розпадається на чотири групи: 1) конструкційну, 2) залізничу, 3) технольоґічну і 4) рухову, яка ділиться на тепляну і хемічну. На конструкційній групі можлива теж спеціялізація в т. зв. летунській студії. Вступний іспит на цей факультет обіймає математику, фізику, начеркову ґеометрію, шкіцування і психотехнічні досліди, крім цього першенство в принятті мають ті, які крім доброго поступу зі вступного іспиту, викажуться практикою. Студії на хемічнім виділі найдорожчі. В деяких ляболаторіях треба працювати хемікаліями, купленими за власні гроші. Одначе хоч студії вимагають багато праці як у ляболаторіях так і в теоретичній підготовці, є найбільше самостійні. Вступний іспит обіймає фізику, хемію і рисунки.

На рільничо-лісовім факультеті є лиш відділ рільничий, лісовий зліквідований. Вступний іспит здається з ботаніки і зоольоґії. На цей факультет найлекше дістатися. Нашим абсольвентам слід звернути особливу увагу на рільничий факультет. Він є важний для нас тим, що його абсольвенти можуть віддати великі прислуги нашій справі, працюючи в кооперативних та господарських організаціях. Диплом рільничо-лісового факультету дає також право вчити в ґімназіях і семінаріях. Студії на всіх факультетах політехніки тревають 4 роки, лише на відділі сухопутнім і воднім та архтектонічнім 4 і пів року. Оплати на усіх факультетах політехніки такі: 1-ий рік 320 зол. і 30 зол. вписове, 2-ий рік 300 зол., в чергових роках менша. Оплату платиться в двох сплатах. Речинець вношення подань означує ректорат. Звичайно вноситься подання і то особисто (почтою не можна) в днях від 10—20 вересня, іспит дещо пізніше. До подання слід долучити: 1) метрику уродження, 2) опис життя (власноручно написаний і підписаний), 3) свідоцтво зрілости в оригіналі, 4) виповнену вписову карту для деканату, 5) посвідку лікарських оглядин із здоровної опіки львівських академічних шкіл, 6) документ про військову службу, 7) чек вплаченої такси вступного іспиту, 8) 4 непідклеєні фотографії візитового формату, підписані власноручно на фронтовій стороні. Абсольвенти, які мали перерву більше як рік після скінчення гімназії, предкладають свідоцтво моральности; ті, що подаються на механічний факультет, посвідку відбутої практики.

На прожиток і помешкання у Львові треба до 100 зол. місячно. Харчуватись можна в харчівні Т-ва „Основа“. Помешкання слід підшукати приватно, бо Академічний Дім замкнений. Т-во „Основа“ робило заходи, щоб дістати управу Академічним Домом, але шкільні власти т-ва не дали на це своєї згоди.

При цій нагоді т-во „Основа“ подає під розвагу тим, які думають вступити на політехніку такі завваги. Вибір звання, одно з найважніших питань і в життю поодиноких людей і в життю суспільности, по війні стало дуже тяжке. На це зложилось багато причин, з яких найважнішою загальна економічна кріза. Це торкається в першій мірі нас, недержавного народу. На заході за останніх кільканацять літ вибір звання перестав бути питанням виключно індивідуальним, але став науковим питанням. Там істнують спеціяльні установи, які на підставі дослідів здібностей та нахилів у поодиноких осіб дають поради щодо вибору звання. У нас повстала при „Рідній Школі“ порадня для вибору звання. І тому т-во „Основа“ звертається до тих, які думають вступати на політехніку, щоби перед вступленням пішли до цеї порадні та переконалися для власної користи, чи вибір їхнього фаху відповідає їхнім здібностям.

Щоби дістатись на політехніку треба здати вступний іспит. Дуже часто говорять, що вихованці українських ґімназій не приготовані не тільки до технічних студій, але навіть до вступних іспитів. Ці слова професорів є майже на 90 прц. правдиві. Це торкається в першій мірі малого знання з начеркової ґеометрії і математики, фізики і хемії. Тому самі абсольвенти повинні відомости, набуті в ґімназії провірити і доповнити. Щоб прийти з допомогою новим товаришам, т-во „Основа“, як що року, так і цього року уладить підготовчі курси до вступного іспиту на політехніку. Курс вестимуть фах. сили, обізнані з потрібним матеріялом і вимогами професорів при вступнім іспиті.

ДЖОН ҐОЛСУОРТІ.

Подертий черевик.

Актора Гільберта Кайстера не анґажували вже близько року. Тепер перебував на гостинних виступах на провінції та грав ролю доктора Домініка в останній дії „Совганки“. На другий день по премієрі вийшов зі свого надморського мешкання й пішов трохи перейтися. Знав, що чотири фунти тижнево, які давала йому ця його посада, не може заспокоїти його всіх потреб. Але тому, що мав працю, був веселий і певний себе.

Зупинився перед складом риб і зі сумовитим усміхом дивився на морські раки. Він давно їх уже не їв. Це, що він дивився на раки з тугою, нічого його не коштувало, але приємність не була така реальна, щоби там довгий час задержатися.

Пішов дальше й станув перед крамничною вистовою кравця. У своїй уяві вже бачив себе в убранні з чистої вовни. В шибі побачив себе у витертім одязі, який був ще з премієри, яку грав рік перед світовою війною.

Сонце бражило в цім клятім місті, а ще до того проміння падало на шви, на дірки від ґузиків, на витерті коліна в штанах і лікті. Він бачив у шибі чоловіка в соломянім капелюсі. Зняв капелюх, що закривав сивий волос. Що значив той волос. Чи початок кінця? Казали, що така сивина походить з атрофії нервів, або з причини погано відживлюваних тканок.

Ідучи дальше, побачив, що саме минув знайомого. Обернувся за ним і завважив, що й прохожий оглянувся за ним. Був це грубий мущина, добре вбраний, з приємним лицем, доброго вигляду. Пізнав Брайсґріна.

— Це ви, пане Кайстер? Не бачились ще від часу нашого перебування у військовій лічниці. Тішуся, що стрічаю вас. Ходіть зі мною на обід.

Брайсґрін був добрим аранжером забав у лічниці, а до того богатим.

— Дуже радо — сказав Кайстер, ніби знеохотя. А внутрішній голос відізвався: „Тішся, дістанеш, щось доброго зїсти“.

Й оба пішли побіч себе, один витертий, але елеґантний, другий добре вбраний, але отяжілий.

— Знаєте цю домівку? Ввійдім. Фелікс, прошу принести коктейль для мого товариша, пана Кайстера і для мене. Також канапку з кавіором. Пан Кайстер грає в нашім театрі. Ви мусите його побачити.

Дівчина, що подавала коктейль і кавіор, дивилася з захопленням на Кайстера.

— Нема про що говорити. Моя роля, яку я дістав, цілком мала, я взяв її, щоби заповнити час, бо трохи був без праці. — А в душі подумав: „Яке щастя заповнити тепер чимось шлунок“.

— Заберіть свою склянку, підемо до другої кімнати. Там ніхто нам не перешкодить. Що замовимо, Кайстер? Може раки?

— Прошу, раки, це моя улюблена їда.

— Як тепер вам поводиться, пане Кайстер? Дуже тішуся, що бачу вас, — одинокого правдивого артиста, якого ми мали.

— Дякую, незле. — Притім подумав: „Дилетант, але приємний чоловік“.

— Сідайте, пане Кайстер. Кельнер, принесіть гарні великі раки з салатою. А потім мясо з бараболями й пляшку мого Гохгаймера. Також омлет з румом, але багато руму й цукру.

— Богу дякувати — подумав Кайстер.

І засіли при однім столику в кімнатці.

— На здоровля, — сказав Брайсґрін.

— На здоровля — відповів Кайстер. А коктейль, який краплями впадав йому в горло, говорив „На здоровля“.

— Що скажете про упадок нинішньої драми?

— Це питання припало Кайстерові до смаку.

— Драма зійшла на пси.

— Гм! так — ніде знаку таланту.

— Ані сліду грошей — подумав Кайстер.

— Ви грали в міжчасі якусь більшу ролю? В „Ґотта Ґрампус“ ви були чудові.

— Нічо особливого.

— Приносять нам вже їду.

— Який пир, — подумав Кайстер. І сила слів виплила нараз з його уст. Говорив про драму, музику, мистецтво, лагідно, критично, підбадьорений оклинами захоплення свого товариша.

— Що я бачу, пане Кайстер? Сивий волос! Щойно тепер я завважив. Дуже цікаво. Не хочу бути нескретним. Але скажіть, чи це нагло прийшло?

— Ні, помалу.

— Як ви собі це пояснюєте, пане Кайстер? На устах Кайстера зашепотіли слова: „Пробуйте хоч раз голодівку“. Замість того відповів: — Цілком не думаю про те.

— Візьміть іще кусник омлету! Нераз жалую, що сам не пішов на сцену. Чудове життя як мається талант.

— Чудове.

— Чи курите? Кельнер, прошу ще каву й папіроски. Тішуся сьогоднішньою виставою. Ви остаєте тут цілий тиждень. Завидую вам. Захоплення, оплески!

Нараз Брайсґрін замовк. Кайстер побачив, як той, сидів з отвореними устами, як витягнув папіроску з уст і почав дивитись на якийсь предмет на диваві. Чи попік собі уста? Морґаючи нервово очима, Брайсґрін почав облизувати губи й сказав:

— Вибачте за сміливість, але, правда, вам зле поводиться. Може міг би я вам в чім помогти. Не стидайтеся. Адже ми давні знайомі, пане Кайстер.

Одначе на курс треба вже прийти підготованим, бо курс є лиш повторенням і доповненням потрібного матеріялу та переробленням відповідної кількости задач. Ті, що числять виключно на курс і самі не будуть підготовані, ледви чи дадуть собі раду зі вступним іспитом, бо за один місяць не можна переробити вимаганого матеріялу. Тому абсольвенти для власного добра повинні бути вже самі підготовані з вимаганих предметів. При цьому слід згадати, що обовязком нововступаючих є записатися на курс т-ва „Основа", не на чужі курси. Часто трапляється, що несвідомі записуються на чужі курси, мовляв, скоріше дістануться на політехніку. Це помилковий погляд, бо одно з другим не має нічого спільного. До того товариші, які вписуються на чужі курси, ломлять студентську солідарність. Курси т-ва починаються з початком серпня, про що повідомимо своєчасно в часописах.

За докладнішими інформаціями слід звертатися на адресу: Т-во У.С.Л.П. „Основа", Львів, пл. св. Юра ч. 5. Урядові години вакаційної комісії т-ва у вівторок і пятницю від год. 17—19. Адреса львівської політехніки: Секретаріят Львівської Політехніки, вул. Льва Сапіги ч. 12.

Виділ Т-ва „Основа".

Окружні виборчі комісарі на місто і повіт Львів.

В середу оголошено список предсідників і заступників окружних виборчих комісій до сойму. Предсідником окружної виборчої комісії для округи ч. 70 Львів-місто, яка обіймає простір комісаріятів поліції II, III, V, VIII і IX призначено Людвика Двожака, суддю окружного карного суду, його заступником суддю Бочара.

Предсідником окружної виборчої комісії для виборчої округи ч. 71 Львів-місто, яка обіймає простір комісаріятів поліції I, IV, VI, VII, X призначений заступник президента окружного суду Тадей Децовський, його заступником суддя окружного суду Мазуркевич.

Предсідником окружної виборчої комісії для виборчої округи ч. 72, яка обіймає повіти львівський, городецький і мостиський призначений суддя окружного суду Біттнер, його заступником суддя окружного суду Майковський.

Очі Брайсгріна знову слідкували за предметом на дивані. Був це черевик, що тріс був у двох місцях на переді. Одинокі черевики, що лишилися Кайстерові з передвоєнних часів. Одинока пара, крім тих, що носив їх на сцені, коли був у ролі доктора Домініка. Він їх шанував. Глянув на Брайсгріна, що виглядав зажурений.

Сльоза, що поплила зі серця Кайстера, заслонила йому очі. Уста зложилися до гіркої усмішки. Він сказав:

— Ви хочете мені помогти? Ні, це зайве.

— Я думав тільки... Його зір знову — але Кайстер вже сховав ногу. Брайсгрін заплатив за все і встав.

— Вибачте, маю в третій конференцію. Тішуся, що я вас стрінув. Будьте здорові.

— Здорові були. Щиро дякую, сказав Кайстер. Лишився сам. Підпер рукою підборіддя й дивився на порожну філіжанку. Був сам зі своїм зраненим серцем, своїм черевиком і своїм життям, яке його чекало.

Що за погане життя! Був мандрівним крамарем мистецтва. Повний ожидання знав тільки біду й гіркий голод.

Надійшов кельнер. Хотів спрятати зі стола, але мусів відійти.

Прийшли дві молоді жінки й сіли при другім столі. Побачив, що йому придивляються і почув, як казали: „Напевно — в останній дії. Чиж не видиш того сивого пасма волосся?"

Так — очевидно. Чи то не є...

Кайстер випрямився й примусив себе до усміху. Вони пізнали, що це він грав ролю доктора Домініка.

— Чи можна спрятати?

— Прошу. Вже відходжу.

Встав. Молоді жінки приглядалися йому.

Елегантний, усміхнений перейшов побіч них, стараючися закрити свій подертий черевик.

Переклав *Богдан Копач.*

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Маріян Глушкевич, загально відомий адвокат у Львові, помер у середу 17. липня ц. р. в год. 4-ій пополудні в санаторії „Салюс" після операції. Покійний був знаменитим юристом і брав живу участь в громадянському житті. Був заступником президента Союзу Українських Адвокатів від початків його заснування після війни, себто від 1924 р., членом редакції органу СУА „Життя і Право" та членом Начальної Ради Адвокатів у Варшаві. Похорони відбудуться мабуть у пятницю 19. червня ц. р. В. Й. П.

НОВИНКИ

— **Всі панове вдягаються** у кравецькому сальоні Григорія Клюка, Академічна 14. 4—10

— **Ексцел. Митрополит Шептицький** виїхав учора зі Львова на кількатижневий відпочинок до Підлютого. Довідуємося, що в часі свого відпочинку Митрополит не буде давати рішуче ніяких послухань.

— **Де він знайшов себе!** Відомий на львівському ґрунті православний проф. В. М. Заїкин, що то довший час обертався в українських католицьких кругах, до яких примазувався з усіх сил, перейшов, як відомо, до москвофілів і став тепер ревним пропаґатором православія в Галичині. Як довідуємось із „Русского Голос-у", В. М. Заїкин виголосив навіть „пламенну" проповідь на православному святі-празнику в селі Яблінка Вижна, пов. Турка, що відбулося 17. м. м.

— **З львівського радія.** Дир. Богдан Павлович, що був перенесений до львівського радія, де від травня ц. р. займав становище програмового директора, іменований директором радія в Лодзі, куди виїздить у перших днях серпня. Становище програмового директора львівського радія переймає знову дир. Юліян Петри, що останні три місяці провів у варшавському радіо як шеф бюра приготування програм. Дир. Ю. Петри знаний українцям з того, що ввесь час ставився незвичайно вороже до українських авдицій і під ріжними притоками й викрутами старався до них недопускати, а принайменше їх якнайбільше обмежити. Побачимо, чи таку протиукраїнську радієву політику вестиме він і далі...

— **Нові матуранти у Ржевницях.** В українській гімназії у Ржевницях (ЧСР) цього року здали іспит зрілости: Дмитро Грушецький, Володимир Кичун, Алла Лисянська (з відзначенням), Марія Смола (з відзначенням), Ярмила Тимофієва, Гриць Ткаченко, Володимир Трутенко, Федір Черняхівський. Як екстерністи здали іспити: Іван Лозовюк та Евген Пік.

— **Смерть С. Завадського.** У Празі помер 2. ц. м. рос. професор Сергій Завадський, який був за часів гетьмана Скоропадського державним секретарем та сенатором. В історії Д. Дорошенка знаходимо про нього такі рядки: Родом з Поділля зі старої польсько-української родини. Від українського руху стояв осторонь, але вступивши на українську службу, зараз приступив до ґрунтовного вивчення української мови і в своїм відомстві, Державнім Секретаріяті, твердо вів, такби мовити, „національний курс". Спочатку він виконував обовязки члена Генерального Суду й товарища міністра судових справ. Опинившися з р. 1922 на еміґрації в Празі змінив своє прихильне відношення до українства, заявивши, що стоїть за „єдінство русскаво племені" і є проти всякого „сепаратизму". — Коли в 1918 р. встановлено „Колеґію Верховних Правителів Держави, що мала управляти Україною в разі тяжкої хороби або смерти гетьмана, то до числа трьох осіб входив і С. Завадський.

— **Постійна українська трупа в Парижі.** „Офінор" повідомляє з Парижа, що місцевий гурток аматорів склав постійну українську трупу, яка виставила „Сватання на Гончарівці". Вистава зібрала багато публики і буде повторена. Трупа, що працює під кермою артиста Шмалія, має на найближчий рік підготовити цілий український репертуар.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 123705 181794. 10.000 зол. на ч. 131025 153597 166314. 2.000 зол. на ч. 25555 124212 132009. 1.000 зол. на ч. 37245 44029 70003 156886 166362. 500 зол. на ч. 37916 52877. 400 зол. на ч. 23931 42962 58097 65523 70103 72965 81214 81267 104909 140716 177110 179941

— **Жниво адміністраційних кар.** На основі числових даних Головного Статистичного Уряду в 1933-34 влада наложила у Польщі 1.145.000 адміністраційних кар. З цього числа кар припадає на Варшаву 107.500, на центральні воєвідства 402.800, на східні воєвідства 181.300, на західні воєвідства 188.500, на полудневі воєвідства 257.900 кар. За нарушення санітарних постанов наложили у цілій Польщі 107.800 адміністраційних кар, за нарушення дорогових постанов 185.300, постанов про посідання зброї 31.600, за нарушення протиалькогольного закону 51.600, закону про загальну військову службу 31.600 і закону про проступки 260.700. Пересічно на 10.000 мешканців припадає у Польщі 347 адміністраційних кар. Найбільше розмірно кар наложили у Варшаві — пересічно 912 кар на 10.000 осіб, найменше у полудневих воєвідствах — 303 кари на 10.000 мешканців.

— **Прогулька до Гребенова.** У четвер можна купити вже білет на виїзд прогульковим поїздом до Гребенова. Кошти переїзду туди і назад 6.50 зол. Всі ті, що бажають виїхати до Гребенова, повинні якнайскоріше закупити білети, бо тільки при більшій фреквенції прогульковців залізнича дирекція уладить прогульку.

— **Будують другі трамваєві рейки на Східні Торги.** При вул. Понінського почали будувати другі трамваєві рейки, будову яких закінчать перед відкриттям Східних Торгів. Трамваєвий шлях на Східні Торги дає найбільший дохід, але тому що були тільки одні рейки, тяжко було обслужити. Подвійні рейки збільшать дохідність цього трамваєвого шляху і створять кращі комунікаційні умовини для Східних Торгів, спортових площ та перегонового шляху.

— **Львівська хроніка.** Параня Корацька повідомила V. комісаріят поліції, що її наречений Ян Кравчук подав їй затроєну чоколяду, щоб позбутися її. Корацька відкинула чоколяду. Поліція розяснить, чи це правда, чи тільки наклеп з пімсти. — В середу коло год. 6 рано кількох мужчин напало в лісі коло фабрики дріжджа на робітника Володимира Міськова з Винник і забрали 1.000 зол., зранивши його стрілом з револьвера в черево. Інші робітники, які йшли до праці, повідомили рятункове поготівля. Раненого відвезли до шпиталю. Здогадуються, що на В. Міськова напали приятелі служниці Павлини Рибаківної, замешкалої при вул. Вірменській ч. 2 у Львові, від якої В. Міськів забрав 695 зол., кажучи, що одружиться з нею. Рибаківна повідомила поліцію про ошуканство нареченого, крім того мабуть намовила приятелів, щоб відобрали гроші.

— **На основі яких приписів?** Пишуть нам з Косова: У Косові поліція почала вимагати зміни фірмових українських вивісок на двомовні. Домагаються, щоби на першому місці була польська напись, на другому українська. Таку вимогу поставили до складу „Народної Торговлі" у Косові. Коли директор крамниці не змінював, тоді староство візвало його на переслухання. Директор складу п. Вальчикевич предложив широко і докладно умотивоване вияснення, доказуючи неправність такої вимоги. Проте староство обстоювало при своєму. Коли директор дальше не змінював вивіски, тоді адміністраційна влада в дні 11. липня ц. р. найняла робітників, які зняли з „Народньої Торговлі" українські вивіски. Вимогу змінити вивіски дістала теж кооператива „Гуцульщина", „Народня Каса" та інші українські крамниці в Косові.

— **Вбивник царя у Харбіні.** Харбінська преса пише, що в Харбіні проживає один з убивників царя Миколи II., моряк Степан Ваганов, враз з дружиною й матерею. Про вбивника Ваганова згадує Н. Соколов у книжці п. н. „Убийство царской родини". Ваганов приїхав до Харбіна в 1927 р., має дві власні автодорожки і як шофер заробляє на життя. Ваганов був моряком на кораблі „Росія". Його товариш, теж один з убивників В. Єрмаков ще недавно проживав у Харбіні, звідтіля утік до СССР. „Харбинское

Время" запевняє, що шофер Ваганов є тотожний з моряком Вагановим. На доказ часопис містить численні фотографії Ваганова з книги Соколова і з поліційних архівів Харбіна, подаючи свої ревеляції під сензаційними наголовками. Яка доля тепер Ваганова — преса не подає.

— **Брат Альохіна убитий.** В районі Лазарова в Югославії проживав стриечний брат відомого шахіста А. Альохіна інж. Борис Альохін. При шклянці пива посварився з вутлекопом Іловановичем, якого теж карбідовою лямпою ударив по голові так, що робітник втратив притомність. Пяного інж. Альохіна відвели до його кімнати. Туди зайшов ранений Ілованович, відзискавши свідомість і молотком убив Альохіна.

— **16.207 звукових кін** є в Европі (крім В. Британії і СССР). На першому місці стоїть Німеччина з 4.674 кін, Франція 2.714, Еспанія 1528, Чехословаччина 1.150, Італія 1079, Австрія 803, Швеція 800, Бельгія 539, Польща 440, Мадярщина і Данія по 300.

— **Мурашки напали на музей.** У Глювестер (ст. Масачузет) є великий музей Джона Геймонса з багатими збірками середневічних памяток Америки. На цей музей напали міліони білих мурашок. Управа музею мусіла музей замкнути; всеж таки побоюються, що багато памяток не вдасться врятувати перед знищенням мурашок.

— **Пошесть тифу у Стрезі.** Крім численних занедужань на тиф у Римі в останніх днях поширився тиф теж у Стрезі, де занедужало понад 100 осіб. Є теж смертні випадки. Здогадуються, що причин занедужань на тиф слід шукати в недостаточній пастеризації молока.

— **Німеччина звернула португальський прапор.** Німецький посол фон Гойнінген-Гуен в товаристві військового аташе сотника передав на спеціяльній авдієнції президентові Португалії ген. Кармоні прапор 4. португальського полку піхоти, який німецьке військо здобуло на полі бою коло Арментіє в дні 11. квітня 1918 р.

Відозви й комунікати.

ДО ХВ. ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ ТА ВП. ЧЛЕНІВ „ПРОСВІТИ" В КРАЮ.

В місяцях липні і серпні ц. р. концертує в осідках наших філій і читалень „Просвітянський Хор під управою п. В. Осташевського. З уваги на добірний і богатий репертуар пісень та їх направду мистецьке виконання вказано, щоб наше громадянство взяло масову участь у концертах згаданого хору, зокрема члени наших хорів і театральних гуртків, що матимуть нагоду приглянутися, як у практиці підносити мистецький рівень і культуру рідної пісні. З уваги на те гарячо прохаємо всі просвітні клітини й інші наші установи та загал українського свідомого громадянства підтримати морально й матеріяльно згаданий Просвітянський Хор.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові.

—o—

З кіна.

КІНО АТЛЯНТИК: „КАТАСТРОФА ЧЕЛЮСКИНА".

Перед півтора роками голосним відгуком у цілому культурному світі відбилася катастрофа совітського пароплаву „Челюскин", на якому находилася наукова арктична експедиція, і подвиги кількох летунів, яким удалося вирятувати усіх учасників експедиції. Совітська фільмова продукція вислала разом з експедицією свого оператора — і фільма, яку сьогодні оглядаємо, в більшій частині накручена тим співучасником подорожі, катастрофи і боротьби з небезпеками підбігунової зими. На жаль, ані в десятій частині не оправдує фільма сподівань, які викликувала не тільки її тема, але навіть реклямa, яку совітська фільмова продукція для неї робила і робить. Передовсім зовсім не представлений у фільмі момент небезпеки, в якій находилася експедиція після катастрофи; те, що цілий табор був на мандрівних ледівцях, які в кожній хвилі могли тріснути, не тільки не показано оптично, але навіть про це нема згадки у тексті — зважаючи очевидно, що у всьому світі таксамо точно знають і памятають досі усі подробиці катастрофи, як це було в СССР. Таксамо глядач, який бачить у фільмі, як прилітають і відлітають летуни, зовсім не бачить — й ледви чи зрозуміє — в чім саме заключалось їх геройство. Затемаємо у фільмі велику скількість портретових знимок, які непотрібно повторюються: ще раз проф. Шміт, і ще раз капітан Воронін. Врешті як „клю": „сам" Йосиф Вісаріонович Сталін — но й „парада" танків на Червоній Площі.

—o—

СПОРТ.

УЖГОРОД. С. К. РУСЬ — Д. Ф. Ц. ПРАГА 4 : 0 (2 : 0).

Повертаючись із поїздки по Румунії, розіграв відомий у всій ЧСЛ. республіці і поза нею Д. Ф. Ц. з Праги одні фотбольні змагання зі С. К. „Рус" в Ужгороді. Змагання ці, яким приглядалось кілька тисяч видців, виграла дружина „Руси" в знаменитому стилі, не допускаючи репомованого противника просто до голосу. Голі для ужгородської дружини стрілили: Коруц з подання Крижа (10 мін.), Крайняк (12 мін.) і в другій половині: Суковський (10 мін.) і Крайняк (остання мін.). Ужгородська преса хвалить спеціяльно гру Бокшая, Крижа, Суковського, Кобзаря, Крайняка і Шкіряка. Публика приняла перемогу „Руси" з одушевленням.

ПЕРЕМИШЛЬ. АДМІРА — РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПЕРЕМИШЛЯ 12 : 1 (5 : 0).

Вчорашні змагання віденської Адміри з репрезентацією Перемишля, до якої входили грачі Польонії і Чуваю (чому не було грачів Сяну ?), закінчились розгромом місцевих. Одинокого ґоля для Перемишля стрілив Малодобри. Видців, хоч це був будний день, 1.000. В Перемишлі такої гри, яку показала Адміра ще не бачили.

Нові книжки й журнали.

НАЗУСТРІЧ. Рік II., ч. 14 (38) з 15. VII. Зміст: Іван Іванець: Михайло Андрієнко. — Богдан І. Антонич: Площа янголів; Концерт в Меркурія; Апокаліпсис; Арктика; Океанія (вірш). — Михайло Рудницький: Динам-о-іт-іка. — Богдан Нижанковський: Приятель (фейл.). — Василь Барвінський: Йозеф Сук. — Степан Левинський: Японська поезія. — Степан Чарнецький: Забутий сатирик (Остап Левицький). — Фредерік Буше: Дошка - гойдалка (фейл.). — КсК: У світі Десятої Музи. — Другий бік медалі. Під командою тов. Постишева... — Українська мистецька вистава. Летіло сорок сорок. — Горобці на дротах. — Нові видання. — У числі 16 знимок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Ріжнородностей.
Середа, 17. VI. год. 8 веч. „Авантюра в раю".
Четвер, 18. VII. год. 8 веч. „Авантюра в раю".

Кіна.

АДРІЯ: „Долина тривоги", „Страшна ніч у Зоо".
АПОЛЬО: „І. Ф. 1. не відзивається".
АТЛЯНТИК: „Катастрофа Челюскіна".
ВАНДА: „Распутін" і „Плятинова білявка".
ҐРАЖИНА: „Гра змислів".
КАСІНО: „Карнавалова ніч".
КОЛІСЕЙ: „Каріока", „Антек Поліцмайстер".
КОПЕРНИК: „Серце індіянки"
МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан" і „Іскор".
МІРАЖ: „Імітація життя".
МУЗА: „Боготворена".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: Королівський двійняк".
ПАН: „Коли кохання панує — смерть відпочиває" і „Були собі два гільтаї" (Льоерль і Гарді).
РАЙ: „Карнавал і кохання".
СВІТ: Похорони марш. Пілсудського.
СОНЦЕ: „Зле кохана" і ревія „Гринінська шаліє".
СТИЛЕВЕ: „Як жити", ревія Весела сроґулька".
УТІХА: „Американське божевілля" і ревія.
ХИМЕРА: „Про що мріють дівчата".

Закордонне радіо.

Четвер, 18. липня 1935.

Відень (506,8) 17·30 Концерт солістів, **Прага** (470,2) 11·05, 12·30, 16·30 Сальонова музика, 19·25 Легка музика, 21·50 Пісні композиторів, **Берлін** (356,7) 16·30 Вокальний концерт, **Будапешт** (550,5) 17·20 Танкова музика, 18·55 Концерт. 20·30 Веселий вечір, 22·50 Циганська музика, **Міляно** (221,1) 20·40 Музика, **Рим** (420,8) 20·40 Вечір опер.

Пятниця, 19. липня 1935.

Відень (506,8) 19·25 Соната на віольончелю і фортепіян, 21·10 Літні мельодії, 23·45 Танкова музика, **Прага** (470,2) 11·05 Легка музика, **Париж** (1648) 16·15 Камеральний концерт, 20·00 Популярний концерт, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 16·00 Популярна музика, 19·00 Легка музика, **Букарешт** (364,5) 20·40 Популярний концерт, **Будапешт** (550,5) 17·00, 23·00 Танкова музика, **Міляно** (221,1) 22·20 Пісні **Рим** (420,8) 20·40 Камеральний концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 18. липня 1935.

6·30 Раніщня авдиція. 8·25 Практичні вказівки. 11·57 Сиґнал часу. 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Полудневий денник. 12·15 Мала орхестра. 13·00 Хвилина для жінок. 13·05 Хвилина Ваґнера. 13·30 Сальонова музика. 15·15 Біржа. 15·25 Експорт. 15·30 Концерт. 16·00 Весела авдиція. 16·15 Фортепян. 16·30, 19·30 Музика з плит. 16·50 Мандрівка Іванни. 17·00 Для наших літнищ і живців. 18·00 „Большевицький Кавказ". 18·10 Хвилина поезії. 18·15 Польща співає. 18·30 Міхів. 18·40 Сільва рерум. 18·45 Спів. 19·05 Програма на черговий день. 19·15 Рекляновий концерт. 19·50 Актуальна гутірка. 20·00 Відчит про Голівуд. 20·10 Ревія. 20·45 Вечірний денник. 20·55 Картина з колишньої і теперішньої Польщі. 21·00 Концерт. 21·30 „Кріза" — жарт. 22·00 Спортові вісти. 22·10 Мала орхестра.

Пятниця, 19. липня 1935.

6·30 Раніщня авд., 8·25 Практичні вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Полудневий денник, 12·15 Для літнищ і живців, 13·00 Хвилина для жінок, 13·05 Стилеві танці, 13·30 З ринку праці 15·15 Біржа, 15·25 Експорт, 15·30 Концерт, 16·00 Вода — середовище життя, 16·15 Концерт, 16·35 Гутірка для хорих, 16·50 Мандрівка Іванни, 17·00 Квартет — мініятури, 17·20 Фраґменти з маловідомих опер, 17·40 Фортепіян, 18·00 Автобусом — відчит, 18·15 Польща співає, 18·30 Листи і програми, 18·40 Суспільна хвилина, 18·45 Оперові фраґменти, 19·05 Програма на черговий день, 19·15 Рекламовий концерт, 19·30 Спів, 19·50 Актуальний монольоґ, 20·00 Пародії і карикатури, 20·10 Літній вечір, 20·45 Вечірний денник, 21·00 Симфонічний концерт, 22·00 Спортові вісти, 22·10 Легка музика, 23·00 Комунікати, 23·05 На добраніч.

БІРЖА.

Гроші.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.24·50—5.26·50 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 99·00 — 101, чеські корони 21·80—22·00, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—43·00.

Золото: Доляри 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17. липня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла дес.	2·30 зол.
1 кг. масла ексорт.	2·30 „
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	2·70—2·75 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко, сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 17. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·90 зол.
Мол. однор. кури 1. кл.	„	0·80 „
Пантарки	„ „	1·30 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.